

Annex B Escales de descriptors

Aquest annex descriu el projecte suís que va desenvolupar els descriptors il·lustratius del *Marc*. També ofereix una llista de les categories descrites per nivells. Els descriptors d'aquest projecte es van graduar i utilitzar per crear els nivells del *Marc*, segons el mètode núm. 12 (model de Rash), que s'explica al final de l'annex A.

El projecte de recerca suís

Origen i context

Les escales de descriptors incloses en els capítols 3, 4 i 5 s'han elaborat partint dels resultats d'un projecte del Consell Nacional Suís per a la Recerca Científica que es va dur a terme entre els anys 1993 i 1996. Aquest projecte es va emprendre com a continuació del Simposi de Rüschtikon de 1991. La finalitat era desenvolupar enunciats transparents de domini de la llengua, relatius a diferents aspectes de l'esquema descriptiu del *Marc*, la qual cosa podia contribuir també al desenvolupament del Carnet Europeu de Llengües.

Un estudi de 1994 sobre la interacció i la producció es limitava a l'anglès com a llengua estrangera i a l'avaluació que fa el docent. Un segon estudi, de 1995, va reprendre parcialment el del 1994 amb la incorporació de la recepció i l'anàlisi del domini del francès i l'alemany a més del de l'anglès. També es va afegir l'autoavaluació i la informació sobre alguns exàmens (Cambridge; Goethe; DELF/DALF) a l'avaluació que fan els docents.

En total, gairebé tres-cents professors i dos mil vuit-cents aprenents, que representaven aproximadament cinc-cents grups, van participar en els dos estudis. Els aprenents, que procedien de secundària, batxillerat, formació professional i ensenyament d'adults, estaven representats en les proporcions següents:

	Secundària	Batxillerat	F. Professional	Adults
1994	35%	19%	15%	31%
1995	24%	31%	17%	28%

Hi van participar professors de les regions suïsses on es parla alemany, francès, italià i retoromànic, encara que el nombre de professors de les regions de parla italiana i retoromànica va ser molt limitat. Una quarta part dels professors ensenyaven la seva llengua materna. Els professors van emplenar els qüestionaris de la llengua objecte d'estudi. L'any 1994 els descriptors es van utilitzar només en anglès, i l'any 1995, en anglès, francès i alemany.

Metodologia

Breument, la metodologia del projecte va seguir les fases següents:

Fase intuïtiva

1. Anàlisi detallada de les escales de domini de la llengua publicades o aconseguides a través dels contactes amb el Consell d'Europa el 1993; se n'ofereix una llista al final d'aquest resum.

2. Descomposició d'aquestes escales en categories descriptives relacionades amb les que es presenten en els capítols 4 i 5 per crear, d'aquesta manera, un fons de descriptors classificats i modificats.

Fase qualitativa

3. Anàlisi de la categoria dels enregistraments de professors mitjançant la comparació i la valoració del domini de la llengua manifestat en actuacions gravades en vídeo, per comprovar que el metallenguatge utilitzat pels docents estava representat adequadament.
4. Trenta-dos tallers de treball en què els professors *a)* classificaven els descriptors en les categories que tenien intenció de descriure; *b)* emetien judicis qualitius sobre la claredat, la correcció i l'adequació de la descripció, i/o *c)* classificaven els descriptors segons els nivells de domini de la llengua.

Fase quantitativa

5. Els professors van avaluar aprenents representatius al final de l'any escolar utilitzant unes sèries de qüestionaris on s'encavalcaven descriptors que els professors dels tallers havien considerat més clars, més encertats i més adequats. Durant el primer any es va utilitzar una sèrie de set qüestionaris, format cada un dels quals per cinquanta descriptors, per cobrir una franja de domini de la llengua que anava des dels aprenents que només havien fet vuitanta hores d'anglès fins als parlants avançats.
6. El segon any es va utilitzar una sèrie de cinc qüestionaris diferents. Els dos estudis es connectaven pel fet que, en el segon any, es van tornar a utilitzar els descriptors d'interacció oral. Els aprenents es van avaluar segons cada un dels descriptors mitjançant una escala de 0-4 que descrivia la relació de condicions de l'actuació sota les quals se suposava que podrien actuar tal com descrivia el descriptor. Per analitzar la manera com havien interpretat els descriptors els professors, es va utilitzar el model de puntuació per nivells de Rasch. Aquesta anàlisi tenia dues finalitats:
 - a)* Assignar matemàticament un valor de dificultat a cada descriptor.
 - b)* Identificar estadísticament la variació significativa de la interpretació dels descriptors segons diferents sectors educatius, zones lingüístiques i llengües objecte d'aprenentatge, per identificar descriptors que tinguessin una estabilitat de valors molt gran en contextos diferents i utilitzar-los per construir escales holístiques que resumissin els nivells comuns de referència.
7. Tots els professors van avaluar les actuacions enregistrades en vídeo d'alguns aprenents que participaven en l'estudi. La finalitat d'aquesta avaluació era quantificar les diferències de rigor entre els professors participants per tenir-les en compte a l'hora de determinar el grau d'assoliment en els sectors educatius suïssos.

Fase interpretativa

8. Identificació dels "punts de tall" en l'escala de descriptors per elaborar el conjunt de nivells comuns de referència presentats en el capítol 3. Resum d'aquests

nivells en una escala holística (quadre 1), una graella d'autoavaluació que descriu les activitats de llengua (quadre 2) i una graella d'avaluació de l'actuació que descriu diferents aspectes de la competència lingüística comunicativa (quadre 3)

9. Presentació d'escala il·lustratives en els capítols 4 i 5 de les categories que es van poder descriure per nivells.
10. Adaptació dels descriptors als formats d'autoavaluació per elaborar una versió suïssa de prova del Carnet Europeu de Llengües. Això inclou: *a*) una graella d'autoavaluació per a la interacció oral, la comprensió oral, l'expressió oral i l'expressió escrita (quadre 2); *b*) una llista de control per a l'autoavaluació de cada un dels nivells comuns de referència.
11. Un congrés final en què es van presentar els resultats de la recerca, es van debatre les experiències amb el Carnet i es van donar a conèixer als professors els nivells comuns de referència.

Resultats

La distribució en nivells dels descriptors de diferents habilitats i de diferents tipus de competències (lingüística, pragmàtica, sociocultural) és difícil pel fet que no se sap si les avaluacions d'aquestes diferents característiques es poden combinar o no en una dimensió única de mesura. Aquest problema no el provoca el model de Rasch, sinó que és inherent a qualsevol anàlisi estadística. El mètode de Rasch, no obstant això, és menys transigent si sorgeix un problema. Les dades de l'avaluació que fa el professor i les dades de l'autoavaluació poden, però, comportar-se d'una manera diferent. Respecte de l'avaluació que fan els professors en aquest projecte, algunes categories van tenir menys èxit i es van haver de suprimir de les anàlisis per assegurar la precisió dels resultats. Les categories que es van extreure del fons original de descriptors són les següents:

a) Competència sociocultural

Els descriptors que descriuen explícitament la competència sociocultural i sociolingüística. No és clar fins a quin punt aquest problema el va provocar *a*) el fet de tractar-se d'un constructe separat del domini de la llengua, *b*) l'existència de descriptors força vagues que s'havien identificat com a problemàtics en els tallers o *c*) les respostes inconsistents dels professors que no coneixien prou els seus alumnes. Aquest problema es va estendre als descriptors de la capacitat de llegir i d'apreciar les obres de ficció i la literatura.

b) Relacionats amb la feina

Els descriptors que demanaven als professors que imaginessin activitats (generalment relacionades amb la feina) que no poguessin observar directament a l'aula; per exemple, telefonar, assistir a reunions formals, fer exposicions formals, escriure informes o assaigs, la correspondència formal. Això va ocórrer malgrat que els sectors d'ensenyament professional i d'adults estaven ben representats.

c) De concepte negatiu

Els descriptors relatius a la necessitat de simplificació i a la necessitat que es

repeteixi o s'aclareixi el que s'ha dit, que són conceptes implícitament negatius. Aquests aspectes funcionen millor com una condició en els enunciats expressats de manera positiva, per exemple:

Generalment, pot comprendre un discurs clar i estàndard que se li adreça sobre temes familiars, a condició que, de tant en tant, pugui demanar que li repeteixin o li tornin a formular el que li han dit.

Segons aquests professors, la comprensió lectora es trobava en una dimensió de mesura diferent de la d'interacció i producció oral. No obstant això, el programa de recollida de dades va fer possible definir per separat els nivells de la comprensió lectora i, a continuació, equiparar-los amb els de l'escala principal. L'expressió escrita no va ser un centre d'interès principal en l'estudi, i els descriptors de producció escrita inclosos en el capítol 4 es van desenvolupar principalment a partir dels de producció oral.

L'estabilitat relativament gran dels valors de l'escala per als descriptors de comprensió lectora i d'expressió escrita presos del *Marc* i que utilitzen tant DIALANG com ALTE (veg. annexos C i D respectivament) suggereix, no obstant això, que els enfocaments adoptats per a la comprensió lectora i l'expressió escrita van ser raonablement eficaços.

Totes les complicacions sorgides amb les categories examinades anteriorment tenen a veure amb l'opció de graduar nivells d'una manera unidimensional o multidimensional. La multidimensionalitat es presenta com una segona via per a la població d'aprenents de qui es descriu el domini de la llengua. Hi va haver diversos casos en què la dificultat d'un descriptor depenia del sector educatiu implicat. Per exemple, els professors d'aprenents principiants adults consideren que les tasques de "la vida real" són més fàcils per als seus alumnes que per als de catorze anys; la qual cosa sembla ser intuïtivament raonable. Aquesta variació es coneix com a "Funcionament diferencial d'ítems" (FDI). En la mesura en què era possible s'evitaven els descriptors que tenien FDI en elaborar els resums dels nivells comuns de referència presentats en els quadres 1 i 2 del capítol 3. Hi va haver molts pocs efectes significatius per a la llengua objecte d'estudi i cap per a la llengua materna, tret del suggeriment que podia ser que els professors nadius interpretessin d'una manera més estricta la paraula "comprendre" en els nivells avançats, especialment pel que fa a la literatura.

Explotació

Els descriptors il·lustratius dels capítols 4 i 5 han estat *a*) situats en el nivell en què es va calibrar empíricament en l'estudi el descriptor real; *b*) redactats mitjançant la combinació d'elements de diversos descriptors calibrats empíricament en aquell nivell (per a unes quantes categories, com ara la de *Comunicats*, que no s'havien inclòs en l'estudi original), o *c*) seleccionats sobre la base dels resultats de la fase qualitativa (tallers) o *d*) redactats durant la fase interpretativa per omplir un buit en la

subescala calibrada empíricament. L'últim punt s'aplica gairebé completament al *Domini*, per al qual s'havien inclòs molts pocs descriptors en l'estudi.

Altres projectes

Un projecte per a la Universitat de Basilea dut a terme els anys 1999-2000 va adaptar els descriptors del *Marc* per a un instrument d'autoavaluació dissenyat per accedir a la universitat. S'hi van afegir també descriptors per a la competència sociolingüística i per prendre apunts en un context universitari. Els descriptors nous es van col·locar en els nivells del *Marc* amb la mateixa metodologia utilitzada en el projecte original, i s'han inclòs en aquesta edició del *Marc*. La correlació dels valors d'escala dels descriptors del *Marc* entre els seus valors originals d'escala i els seus valors en aquest estudi va ser de 0,899.

Obres de referència

NORTH, B. *The development of a common framework scale of language proficiency*. Tesi doctoral (1996/2000). Thames Valley University. Reimprès a Nova York: Peter Lang, 2000.

«Developing descriptor scales of language proficiency for the CEF Common Reference Levels». A: Alderson, J. C. [ed.]. *Case studies of the use of the Common European Framework*. Consell d'Europa. [En premsa.]

«A CEF-based self-assessment tool for university entrance». A: Alderson, J. C. [ed.]. *Case studies of the use of the Common European Framework*. Consell d'Europa. [En premsa.]

NORTH, B.; SCHNEIDER, G. «Scaling descriptors for language proficiency scales». *Language Testing* 15/2. [s. l.] (1998), p. 217-262.

SCHNEIDER, G.; NORTH, B. «*In anderen Sprachen kann ich*... Skalen zur Beschreibung, Beurteilung und Selbsteinschätzung der fremdsprachlichen Kommunikationsfähigkeit. Informe de projecte. Programa Nacional de Recerca 33. Berna: Consell Nacional Suís de Recerca Científica, 1999.

Els descriptors del *Marc de referència europeu*

A més dels quadres utilitzats en el capítol 3, per resumir els nivells comuns de referència, els descriptors il·lustratius es tracten en el text dels capítols 4 i 5 de la manera següent:

Document B1

Escales il·lustratives del capítol 4: Activitats comunicatives

Recepció

Oral	Comprensió oral global <ul style="list-style-type: none"> ▪ Comprendre una conversa entre parlants nadius ▪ Escoltar com a membre d'un públic en directe ▪ Escoltar anuncis i instruccions ▪ Escoltar els mitjans de comunicació i materials enregistrats
Audiovisual	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mirar televisió i pel·lícules
Escrita	Comprensió lectora global <ul style="list-style-type: none"> ▪ Llegir correspondència ▪ Llegir per orientar-se ▪ Llegir per informar-se i discutir ▪ Llegir instruccions

Interacció

Oral	Interacció oral global <ul style="list-style-type: none"> ▪ Comprendre una interacció ▪ Comprendre un parlant nadiu ▪ Conversa ▪ Discussió informal ▪ Discussió formal i reunions ▪ Cooperació orientada a un objectiu ▪ Transaccions per obtenir béns i serveis ▪ Intercanvi d'informació ▪ En situació d'entrevista
Escrit	Interacció escrita global <ul style="list-style-type: none"> ▪ Correspondència ▪ Notes, missatges i formularis

Producció

Oral	Producció oral global <ul style="list-style-type: none"> ▪ Monòleg extens: la descripció d'una experiència ▪ Monòleg extens: l'argumentació (per exemple, en un debat)
------	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comunicats ▪ Adreçar-se a una audiència
Escrit	Producció escrita global <ul style="list-style-type: none"> ▪ Escriptura creativa ▪ Assajos i informes

Document B2

Escala il·lustrativa del capítol 4: Estratègies comunicatives

RECEPCIÓ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reconèixer els indicis i inferir
INTERACCIÓ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prendre la paraula (gestió de torns) ▪ Cooperar ▪ Demanar aclariments
PRODUCCIÓ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planificació ▪ Compensació ▪ Control i correcció

Document B3

Escala il·lustrativa del capítol 4: Treballar amb el text

TEXT	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prendre apunts (conferències, seminaris, etc.) ▪ Tractament de textos
------	--

Document B4

Escala il·lustrativa del capítol 5: Competència lingüística comunicativa

Lingüística	Repertori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Repertori lingüístic general ▪ Repertori lèxic
	Control	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Correcció gramatical ▪ Control del vocabulari ▪ Control del sistema fonològic ▪ Control de l'ortografia
Sociolingüística		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Adequació sociolingüística
Pragmàtica		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Flexibilitat ▪ Prendre la paraula ▪ Desenvolupament temàtic ▪ Coherència ▪ Precisió ▪ Fluidesa oral

Document B5

Coherència en el calibratge dels descriptors

La posició on apareix un contingut determinat a l'escala demostra un grau elevat de coherència. Com a exemple, ens podem fixar en els temes. No es van incloure descriptors per a temes, però s'hi feia referència en els descriptors de diverses categories. Les tres categories més importants van ser: Descriure i narrar, Intercanvi d'informació i Repertori.

Els quadres següents comparen la manera de tractar els temes en aquestes tres àrees. Encara que el contingut d'aquests quadres no sigui idèntic, la comparació demostra un grau considerable de coherència, que es reflecteix en tot el conjunt de descriptors calibrats. Una anàlisi d'aquest tipus ha estat la base per a l'elaboració de descriptors de categories no incloses en l'estudi original (per exemple, Comunicats) tornant a combinar elements de diversos descriptors.

DESCRIURE I NARRAR

A1	On viuen
A2	L'aparença de les persones Formació, professió Llocs i condicions de vida Objectes personals, animals domèstics Fets i activitats El que agrada i el que no agrada Projectes i plans Hàbits i costums Experiències personals
B1	Argument de llibres i pel·lícules Experiències Reaccions a ambdós Somnis, esperances i ambicions Explicar una història Detalls bàsics d'una circumstància imprevista; per exemple, un accident
B2	
C1	Descripció clara i detallada de temes complexos
C2	

INTERCANVI D'INFORMACIÓ

A1	Els mateixos i les altres persones La llar El temps
-----------	---

A2	Fórmules senzilles, previsibles i directes Intercanvi limitat sobre la feina i el temps lliure Indicacions i instruccions senzilles Hàbits del temps lliure, rutines Activitats passades
B1	Indicacions detallades Informació acumulada sobre fets relacionats amb temes familiars dins la seva especialitat
B2	
C1	
C2	

SITUACIONS

A1	
A2	Necessitats corrents i bàsiques Supervivència senzilla i previsible Necessitats concretes i senzilles: dades personals, activitats quotidianes, demanda d'informació Transaccions quotidianes Situacions i temes familiars Situacions quotidianes de contingut previsible
B1	La major part dels temes relatius a la vida quotidiana: afeccions familiars, interessos, feina, viatges, fets habituals
B2	
C1	
C2	

Document B6

Escales de domini de la llengua utilitzades

Escales holístiques del domini general de l'expressió oral

- Hofmann. Levels of Competence in Oral Communication. 1974.
- University of London School Examination Board. Certificate of Attainment – Graded Tests. 1987.
- Ontario ESL Oral Interaction Assessment Bands. 1990.
- Finnish Nine Level Scale of Language Proficiency. 1993.
- European Certificate of Attainment in Modern Languages. 1993.

Escales per a diferents activitats comunicatives

- Trim. Possible scale for a Unit/Credit Scheme. Social Skills. 1978.
- North. European Language Portfolio Mock-up: Interaction Scales. 1991.
- Eurocentres/ELTDU Scales of Business English. 1991.
- Association of Language Testers in Europe. Bulletin 3. 1994.

Escales per a les quatre habilitats comunicatives

- Foreign Service Institute Absolute Proficiency Ratings. 1975.
- Wilkins. Proposals for Level Definitions for a Unit/Credit Scheme: Speaking. 1978.
- Australian Second Language Proficiency Ratings. 1982.
- American Council on the Teaching of Foreign Language Proficiency Guidelines. 1986.
- Elviri *et al.* Oral Expression, 1986. (A: Van Ek, 1986).
- Interagency Language Roundtable Language Skill Level Descriptors. 1991.
- English Speaking Union (ESU) Framework Project. 1989.
- Australian Migrant Education Program Scale (Només comprensió oral)

Escales de puntuació per a l'avaluació oral

- Dade County ESL Functional Levels. 1978.
- Hebrew Oral Proficiency Rating Grid. 1981.
- Carroll B. J.; Hall, P. J. Interview Scale. 1985.
- Carroll, B. J. Oral interaction Assessment Scales. 1980.
- International English Testing System (IELTS): Band Descriptors for the Speaking and Writing. 1990.
- Goteborgs Univeritet: Oral Assessment Criteria.
- Fulcher. The Fluency rating Scale. 1993.

Marc de referència per a continguts curriculars i criteris d'avaluació per als diversos graus d'assoliment d'objectius

- University of Cambridge / Royal Society of Arts Certificates in Communicative Skills in English. 1990.
- Royal Society of Arts Modern Languages Examinations: French. 1989.
- English National Curriculum: Modern Languages. 1991.
- Netherlands New Examinations Programme. 1992.
- Eurocentres Scale of Language Proficiency. 1993.
- British Languages Lead Body: National Language Standards. 1993.